

УДК 378.147

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ СИМУЛЯЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ МАЙБУТНІМ ФАХІВЦЯМ В ГАЛУЗІ ЖУРНАЛІСТИКИ

Н.В. Стрюк

У статті досліджуються можливості методу симуляції в процесі викладання англійської мови професійного спрямування майбутнім фахівцям в галузі журналістики. Цей метод розглядається як навчальна гра, що передбачає моделювання різних аспектів дійсності, заміщення реальних об'єктів, процесів та явищ їхніми моделями в процесі відтворення студентами цілісної професійної діяльності фахівця. Симуляція сприяє використанню всіх засвоєних мовних та мовленнєвих засобів спілкування, розвиває уміння приймати швидкі та вмотивовані рішення, критично мислити, поглиблює знання мовленнєвого етикету. Цей метод ефективно впливає на формування мовленнєвої компетентності студентів, їх професійно орієнтованої комунікативної поведінки.

Ключові слова: метод симуляції, рольова гра, комунікативні цілі, англійська мова професійного спрямування (АМПС), професійно орієнтоване навчання, ситуаційні картки, журналістика.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА СИМУЛЯЦИИ В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО НАПРАВЛЕНИЯ БУДУЩИМ СПЕЦИАЛИСТАМ В ОБЛАСТИ ЖУРНАЛИСТИКИ

Н.В. Стрюк

В статье исследуются возможности метода симуляций в процессе преподавания английского языка профессионального направления будущим специалистам в области журналистики. Этот метод рассматривается как обучающая игра, которая предусматривает моделирование различных аспектов действительности, замещение реальных объектов, процессов и явлений их моделями в процессе воспроизведения студентами целостной профессиональной деятельности специалиста. Симуляция способствует использованию всех усвоенных языковых и речевых средств общения, развивает умение принимать быстрые и мотивированные решения, критически мыслить, углубляет знания речевого этикета. Этот метод эффективно влияет на формирование речевой компетентности студентов, их профессионально ориентированного коммуникативного поведения.

Ключевые слова: метод симуляции, ролевая игра, коммуникативные цели, профессионально ориентированное обучение, английский язык профессионального направления (АЯПН), ситуационные карточки, журналистика.

USING THE STIMULATION METHOD FOR TEACHING A FOREIGN LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES TO FUTURE JOURNALISTS

N.V.Striuk

This paper analyses possibilities of the simulation method in teaching English for specific purposes to future journalists. This method is considered as an educational game that involves modelling various aspects of reality, replacing real objects, processes and facts with their models during the reproduction of the integrated professional activities. Simulation helps students to use all learnt language and speech means of communication, develops the ability to make quick and motivated decisions, critical thinking, deepens the knowledge of speech etiquette. This method effectively influences the development of students speaking competence, their professionally oriented communicative behaviour.

Key words: simulation method, role play, communication goals, English for specific purposes (ESP), professionally oriented education, situation cards, journalism.

Прискорення науково-технічного і соціального прогресу, нові економічні, екологічні, демографічні та політичні явища впливають на динамізм масово-інформаційної ситуації в Україні. У суспільстві зростає усвідомлення того, що від засобів масової інформації залежить не в останню чергу, на засадах яких цінностей буде сформована суспільна свідомість народу. В той же час Україна все більше адаптується у світовий інформаційний простір, а відтак на розвиток української журналістики все активніше впливає світова масово-комунікативна ситуація. Відповідно знання іноземної (англійської) мови є необхідним для отримання нової інформації, міжкультурної комунікації та професійного росту журналістів. Майбутній фахівець повинен уміти не лише знаходити потрібну інформацію, а й уміло та ефективно її використовувати, бути спроможним швидко та доступно донести її до інших, при цьому правильно самопрезентувати себе та свої досягнення. Саме метод симуляції дає можливість реалізувати здобуті знання та навички в ситуації, наближеній до реальної, змодельовати майбутню професійну діяльність.

Проблема використання симуляцій для вивчення іноземної мови досліджувалась як зарубіжними, так і вітчизняними вченими-педагогами. Зокрема, Д. Терещук розглядає проблему організації мовленнєвих симуляційних ігор, Дж. Лепсін працював над упровадження методу симуляції до програм навчальних закладів Європи; К. Вонг зауважує на важливі відмінності між рольовою грою та методом симуляції; Р. Дейвіс, М. Ковальські використовують метод симуляції як засіб створення віртуальної дійсності в навчальному середовищі. Поряд з цим, залишається недостатньо розглянутою проблема використання методу симуляції в процесі викладання іноземної мови професійного спрямування майбутнім фахівцям у галузі журналістики.

Мета статті – з'ясувати сутність методу симуляції, розглянути його переваги, етапи організації і проведення, та особливості використання в процесі викладання іноземної мови професійного спрямування майбутнім фахівцям у галузі журналістики.

У науковій педагогічній літературі поняття «симуляція» та «рольова гра» досить часто використовуються як синонімічні [6, с. 30]. Однак більшість науковців погоджується, що симуляція є ширшим поняттям, ніж рольова гра. Метод симуляції визначається як дидактична гра, що передбачає моделювання різних аспектів дійсності, заміщення реальних об'єктів, процесів та явищ їхніми моделями в процесі відтворення студентами цілісної професійної діяльності фахівця [3, с. 293].

Переваги методу симуляції:

- готує студентів до професійного спілкування шляхом імітації реальності в ситуації;
- моделюючи реальність, дозволяє студентам з різним рівнем володіння мовою використовувати мову для комунікативної мети, що сприяє розвитку впевненості у власних силах;
- може бути використаний для оцінювання та підведення підсумків при завершенні навчального модуля і зворотного зв'язку в кінці модуля;
- дозволяє студентам експериментувати із засвоєним професійним мовним матеріалом;
- розвиває у студентів почуття власної гідності і поліпшує їх здатність працювати в тісній взаємодії [7, с. 29];
- дає можливість для реалізації на практиці правил поведінки в конкретних професійних ситуаціях;
- забезпечує контекст для розуміння відносин, очікувань і поведінки, пов'язаних з журналістською культурою;
- розвиває власний журналістський стиль спілкування;
- може бути використаний як стимул для обговорення та вирішення проблем.

Вивчення наукових джерел [1, с. 125-126; 4, с. 71; 9] дозволяє виокремити такі етапи організації симуляційної гри: підготовчий, основний та заключний. Розглянемо детальніше кожен з них.

Важливим під час підготовчого етапу є вибір ситуації. Пропонуємо ситуації, які доцільно використовувати в процесі викладання іноземної мови майбутнім фахівцям у галузі журналістики:

1. Різноманітні збори, зустрічі та наради, в яких студенти беруть участь у різних ролях. Такі ситуації корисні, універсальні і прості для симуляції. Їх можна легко адаптувати для вирішення конкретних проблемних ситуацій. Наприклад, редакційна нарада національної щоденної газети або попередня виробнича нарада, на якій розглядається зміст нового випуску.

2. Інтерв'ю, ТВ ток-шоу, прес-конференції, круглі столи, дискусії та розмови, в яких студенти беруть участь у ролі журналістів або відомих людей минулого чи сьогодення. Наприклад, прес-конференція мера міста (студенти можуть грати ролі представників місцевих видань).

Оскільки симуляції можуть бути як чітко структурованими, так і більш відкритими, важливою є роль викладача як організатора та модератора навчальної діяльності. Під час такої гри студенти виконуватимуть деякі нові функції, які можуть бути для них не типовими [5, с. 15]. У таких випадках ми вважаємо за доцільне використовувати ситуаційні картки. Наприклад:

You are making an appointment with a famous businessman to interview him for the economic journal. You

have to do this through his secretary.

1. Greet the secretary.
2. Explain that you want to meet with the businessman.
3. State why you want to meet.
4. List your available times.
5. Ask the secretary when the businessman is available.
6. Ask if the secretary needs any other information.
8. Thank the secretary for her time.

Цілі та завдання симуляції повинні відповідати потребам студентів та навчальній програмі курсу. Важливим є розуміння студентами, для чого вони беруть участь у грі, та як це буде сприяти їхньому навчанню та професійному розвитку. Наприклад, взявши за ситуацію редакційну нараду, виберіть справжній журнал та узгодьте зміст наступних випусків.

На підготовчому етапі студенти повинні мати повну інформацію про роль, яку вони виконуватимуть під час симуляції, свої завдання та обов'язки. Наприклад, при моделюванні ситуації редагування документального фільму доцільно визначити такі ролі як: головний редактор, репортер та редактор випуску. Розігруючи симуляцію слід пам'ятати, що редактор несе повну відповідальність за редагування фільму, репортер забезпечує написання сценарію для документального фільму, редактор випуску робить фактичне редагування – поєднання звуку і зображення.

Важливим моментом симуляції є створення почуття реальності за допомогою простих реквізитів: ручка, блокнот, мікрофон, диктофон, бейджі з зазначенням посади. Досить ефективно можна використовувати клас, переміщаючи столи та стільці.

Основний етап симуляції передбачає мовленнєву взаємодію учасників гри з метою реалізувати свої комунікативні цілі в умовах конкретної ситуації. На цьому етапі важливим є:

- 1) визначення часового ліміту для проведення симуляції;
- 2) перевірка підготовленості студентів, якщо симуляція передбачає обговорення та вирішення певних проблемних питань;
- 3) зміна ролей.

Під час заключного етапу відбувається підведення підсумків та обговорення результатів симуляції.

Залежно від симуляції, обговорення можна розпочати з групи студентів, що представлять свою ситуацію назагал, або з обміну проблемами та ідеями їх вирішення. Важливо з'ясувати, чи досягла симуляція навчальної мети, як вона може бути використана або покращена в майбутньому.

Ми вважаємо за доцільне відобразити продовження симуляційної гри в домашньому завданні або ж у іншому виді діяльності під час навчальної пари. Наприклад, відтворивши підсумкову нараду з директором радіо станції (debriefing meeting), складаємо список позитивних, негативних моментів попереднього випуску, причини та шляхи усунення недоліків. Користуючись нотатками, студенти пишуть підсумкові листи (debriefing letter) колегам, які не були запрошені на нараду.

Використання методу симуляції в процесі викладання іноземної мови професійного спрямування майбутнім фахівцям у галузі журналістики сприяє формуванню та розвитку іншомовної комунікативної компетенції, що передбачає здатність користуватися мовою як засобом спілкування в професійному іншомовному середовищі; підвищенню мотивації студентів до вивчення іноземної мови; дає їм можливість використовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

Перспективи дослідження зазначеної в статті проблеми полягають у розробці та удосконаленні симуляційних ігор, які є доцільними і ефективними в процесі викладання іноземної мови професійного спрямування майбутнім фахівцям у галузі журналістики.

Література

1. Інтерактивні методи навчання: навчальний посібник / за заг. ред. П. Шевчука, П. Фенриха. – Щецин: WSAP, 2005. – 170 с.
2. Кухта І. В. Формування іншомовної комунікативної культури фахівців туристичної сфери: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 / І. В. Кухта. – Тернопіль, 2011. – 22 с.
3. Педагогіка вищої школи: підручник / [Д. В. Чернілевський, І. С. Гамрецький, О. А. Зарічанський, І. М. Луцький, О. В. Пшеничний]; за ред. Д. В. Чернілевського. – Вінниця: АМСКП; Глобус-Прес, 2010. – 408 с.
4. Терещук Д. Г. Організація мовленнєвих симуляційних ігор у процесі розвитку стратегічної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов / Д. Г. Терещук // Актуальні проблеми викладання іноземних мов для професійного спілкування: матеріали всеукр. науково-практичної конференції. – Т. 2. – Дніпропетровськ, 2012. – С. 70–72.
5. Burns, A. C. Motivating students to engage in experiential learning: a tension-to-learn theory / A. C. Burns, J. W. Gentry // Simulation and Gaming. – 1998 – №29. – P.133-151.
6. Crookall, D., Linking language learning and simulation/gaming. / D. Crookall, R. L. Oxford (Eds.) // Simulation, gaming, and language learning. – New York: Newbury House, 1990. – 250p.
7. Richard-Amato, P. Making It Happen: Interaction in the Second Language Classroom, from Practice to Theory. – White Plains, NY: Addison-Wesley, 1996. – 58p.

References

1. Interaktyvni metody navchannya: navchal'nyy posibnyk / za zah. red. P. Shevchuka, P. Fenrykha. – Shchetsyn:WSAP, 2005. – 170 s.
2. Kukhta I. V. Formuvannya inshomovnoyi komunikatyvnoyi kul'tury fakhivtsiv turystychnoyi sfery: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk: spets. 13.00.04 / I. V. Kukhta. – Ternopil', 2011. – 22 s.
3. Pedahohika vyshchoyi shkoly: pidruchnyk / [D. V. Chernilevs'kyy, I. S. Hamrets'kyy, O. A. Zarichans'kyy, I. M. Luts'kyy, O.V. Pshenychnyuk]; za red. D. V. Chernilevs'koho. – Vinnytsya: AMSKP; Hlobus-Pres, 2010. – 408 s.
4. Tereshchuk D. H. Orhanizatsiya movlennyevykh symulyatsiynykh ihor u protsesi rozvytku stratehichnoyi kompetentsiyi maybutnikh vchyteliv inozemnykh mov / D. H. Tereshchuk // Aktual'ni problemy vykladannya inozemnykh mov dlya profesiynoho spilkuvannya: materialy vseukr. naukovy-praktychnoyi konferentsiyi.– T. 2.– Dnipropetrovs'k, 2012.– S.70-72.
5. Burns, A. C. Motivating students to engage in experiential learning: a tension-to-learn theory / A. C. Burns, J. W. Gentry // Simulation and Gaming. – 1998 – №29. –P.133-151.
6. Crookall, D., Linking language learning and simulation/gaming. / D. Crookall, R. L. Oxford (Eds.) //Simulation, gaming, and language learning. – New York: Newbury House, 1990. – 250p.
7. Richard-Amato, P. Making It Happen: Interaction in the Second Language Classroom, from Practice to Theory.–White Plains, NY: Addison-Wesley, 1996. – 58p.